

Izjava Adventističkog teološkog fakulteta o duhovnoj formaciji

- „Iz kojega ste vi u Hristu Isusu, koji nam posta premudrost od Boga i pravda i osvećenje i izbavljenje“ (1. Korinćanima 1,30).¹
- „Hristos u vama, nad slave“ (Kološanima 1,27).
- „Mi pak svi koji otkrivenijem licem gledamo slavu Gospodnju, preobražavamo se u to isto obličje iz slave u slavu, kao od Gospodnjega Duha“ (2. Korinćanima 3,18).
- „Božje osobine su dobrota, milost, ljubav, dugo podnošenje i strpljenje, i Njegovi sledbenici treba da imaju iste karakterne osobine, predstavljajući Hrista u istinskoj duhovnosti.“²
- „Uvežbavajte svoj um da se bavi čistim i svetim mislima. Razvijajte u sebi ljubav prema duhovnosti i pobožnosti.“³

Uvod

Verujemo da je najveća i najhitnija od svih naših potreba – potreba za oživljavanjem istinske pobožnosti, što je prava biblijska duhovnost, ili Hristos u nama oblikovan Svetim Duhom (Galatima 4,19; Kološanima 1,27). Takva duhovnost nije prirodna za grešnu osobu koja je smatra ludošću: „Tjelesni čovjek ne razumije što je od Duha Božijega“ (1. Korinćanima 2,14).

Suštinski deo učenja i obučavanja budućih propovednika na Teološkom fakultetu je njihovo osposobljavanje da neguju pravu biblijsku duhovnost kroz opravdanje i proces posvećenja, jer im je nemoguće da drugima pruže nešto što sami nemaju (Dela apostolska 4,13; 1. Korinćanima 6,11; 1. Petrova 1,2).

Kao i u svemu drugom kad je vera u pitanju, hrišćani dvadeset prvog veka treba da zaštite svoja uverenja i običaje u vezi sa duhovnošću kako bi bili sigurni da ne odstupaju od biblijskih principa. U današnjem postmodernom, pluralističkom svetu, sa njegovim višestrukim uticajima, od istočnjačkih nehrišćanskih religija, animizma, nju-ejdža i drugih izvora, značenje pojmova u vezi sa „duhovnošću“ i „duhovnom formacijom“ postalo je dvosmisleno i konfliktno. Neki izrazi koje su adventisti ranije slobodno koristili postali su kontroverzni. Na primer, izraz *duhovno* se od strane nekih u današnjoj kulturi koristi kao opšta, sveobuhvatna reč za čulna, emocionalna, fizička, intelektualna, ili iskustva namenjena izgradnji pozitivnog odnosa sa nekom nejasno definisanom „višom silom“ bilo unutar ili izvan sopstvenog bića. Ponekad se duhovnost povezuje sa nebiblijskim praksama kao što su „usmerena molitva“ („centering prayer“), „kontemplativna molitva“ ili „molitveni lavirint“. Ove prakse upućuju pojedice da odaberu određenu reč koju će neprestano ponavljati kao središte svojih misli, odnosno da ostvare kontemplativno, nepomućeno stanje u kome svaki pokušaj da se pažnja odvrti na nešto drugo gubi silu. One imaju za cilj da pojedince uključe u putovanje u „središte bića“ i da ih na taj način uvedu u stanje „jedinstva“ ili „stapanja“ sa božanskom pristutnošću koja u njima obitava. Ovakvo sagledavanje duhovnosti, praćeno navedenim disciplinama, nikada nije

našlo mesto u nastavnom planu i bogoslužbenim praksama koje se održavaju na Teološkom fakultetu. Međutim, s obzirom da se u ovoj adventističkoj obrazovnoj ustanovi predaje predmet „Osnove biblijske duhovnosti“, i da se među pojedinim vernicima Adventističke crkve ovaj predmet dovodi u vezu sa pokretom duhovne formacije i njenim duhovnim disciplinama, uprava Teološkog fakulteta je tim povodom odlučila da izda saopštenje u kome će objasniti principe, vrednosti i metode biblijske duhovnosti koja se u ovoj instituciji uči, neguje i upražnjava.

Osnove biblijske duhovnosti

Biblijska duhovnost može se definisati kao proces božanske obnove i isceljenja narušenog odnosa između Trojedinog Boga i čovečanstva. Kao takva, biblijska duhovnost predstavlja odgovor pokajničkog ljudskog srca i uma na ljubav koja ispunjava Božje srce i um (1. Korinćanima 2,12.13; Rimljanima 8,14). Bog nas je stvorio po svom obličju i sa sposobnošću da s Njim komuniciramo u okviru jednog ličnog odnosa. Ta sposobnost i taj odnos su kobno izobličeni grehom (1. Mojsijeva 1,27; 3,1-9). Bog je taj koji nas poziva sebi, oživljava zamrle duhovne sposobnosti grešnog ljudskog srca i navodi nas da upoznamo Boga, da Ga zavolimo, da se oslonimo na Njega i da Mu budemo poslušni (1. Mojsijeva 3,9; Jovan 17,3; Kološanima 1,21-23; Efescima 1,17-19; 2. Petrova 1,2.3). Pokrenuta od Boga, biblijska duhovnost je svesno hodanje sa Bogom tokom kojeg uživamo u Njegovom čudesnom prisustvu i živimo oslanjajući se na Njega. Sveti Duh nam, preko Pisma, otkriva duboke tajne Božje (1. Korinćanima 2,9.10; Efescima 3,14-20; 4,13), našu grešnost i izgubljenost, i našu potrebu za Spasiteljem Isusom Hristom koji je na sebe preuzeo naše grehe i umro umesto nas (Jovan 3,16.17; 16,8-11).

Biblijska duhovnost se dalje produbljuje tako što Sveti Duh podstiče duhovne želje i navodi nas da razmotrimo i prihvatimo uputstva iz Božje pisane Reči (1. Korinćanima 2,13; Jezekilj 37,4-6; Efescima 6,17; Jevrejima 3,7; 4,12; 6,4. 5; 2. Petrova 1,21), i da posmatramo i doživimo Božji karakter ljubavi (2. Mojsijeva 34,6.7; Rimljanima 5,5; 1. Jovanova 4,16). Posmatranjem Božjih osobina (1. Dnevnika 29,9-13; 2 Korinćanima 13,14; Jevrejima 12,2; 1. Petrova 1,2; Juda 20; Otkrivenje 1,4-6), mi se menjamo iznutra (2. Korinćanima 3,18), preobražavamo se obnovljenjem svog uma (Rimljanima 12,1.2), pri čemu naše viđenje Boga čini da duh ovog sveta (1. Korinćanima 2,12; Efescima 2,2; 1. Jovanova 4,3) izgubi svoj uticaj i silu nad nama (Rimljanima 6,11-13; 8,10; Efescima 2,1-10; Galatima 6,14). U vezi s tim, Elen Vajt izjavljuje: „Dok razmišljamo o Spasiteljevom savršenstvu, poželežemo da se potpuno preobrazimo i obnovimo prema slici Njegove čistote.“⁴ Na taj način, ego se razapinje sa Hristom, a Hristos živi u nama (Galatima 2,20). Pokajani grešnici doživljavaju blagoslovenost i radost (Psalmi 1,1.2; 32,1.2; Rimljanima 4,7; Filibljanima 4,4), mir sa Bogom (Rimljanima 5,1), sigurnost spasenja (Rimljanima 8,1), odsustvo straha od Božjeg suda (Isaija 35,4; Danilo 7,22; Luka 1,74.75; Jovan 5,24; 1. Jovanova 2,28; 4,17.18), i uzajamnu ljubav (Jovan 13,35). Kad se pozove, Sveti Duh navodi duhovnu osobu da živi u skladu sa svim Gospodnjim zapovestima (Jezekilj 36,26.27; Jovan 14,15), koje je u protivnom nemoguće držati (Isus Navin 24,19). Duhovni rast ima kao rezultat plod Duha i duhovne darove koje Sveti Duh dodeljuje radi službe drugima (Galatima 5,22.23; 1. Korinćanima 12; Kološanima 3,12-15; 2. Petrova 1,4-11).

Taj dinamični duhovni život, poreklom od Boga, pruža pobedu nad silama tame (2. Korinćanima 2,14; Efescima 6,10-18; 1. Jovanova 4,4). On prerasta u želju da se predamo Bogu u potpunoj poslušnosti, svesrdnom obožavanju i nesebičnoj službi drugima (Isaija 6,1-8; Matej 25,31-46).

Pokajanje, priznanje i posvećenje postaju sastavni deo naše trajne veze sa Bogom (Psalam 32,1.2; Joilo 2,12-18). Za nas je život Hristos (Filibljanima 1,21), i ima razloga da se hvalimo jedino Njegovim krstom (Galatima 6,14; Jeremija 9,23.24). Sve vreme živimo u blaženoj nadi i iščekivanju Hristovog skorog povratka (1. Jovanova 3,3; 1. Solunjanima 4,13-18; Titu 2,11-14; Otkrivenje 22,10-15).

Sve u svemu, božanski ostvaren duhovni život u direktnoj je suprotnosti sa življenjem po telu (Jovan 3,6; Rimljanima 8,5-14; 1. Korinćanima 2,12-14; Galatima 5,16-6,1). Biblijska duhovnost znači biti rođen od Boga (Jovan 1,12.13; 3,5-8; 1. Jovanova 4,7), promenjen blagodaću Isusa Hrista (Rimljanima 12,1.2), potčinjen i poslušan Duhu, živeći saglasno Duhu (Rimljanima 8,4-11), i sledstveno tome, biti osposobljen Duhom da privučesh druge kako bi i oni našli život u Duhu. To je proces posvećenja o kojem Elen Vajt piše: „Posvećenje duše delovanjem Svetoga Duha u stvari je usađivanje Hristove prirode u ljudsku prirodu“.⁵ Dakle, biblijska duhovnost istovremeno odražava i stvara pogled na svet prema kojem u odnosu između svetog, milostivog i privlačnog Trojedinog Boga i ljudskog bića dolazi do istinskog obnovljenja i isceljenja prekinutog odnosa između Boga i čovečanstva, što se suštinski doživljava u kontekstu velike borbe između Hrista i sotone, dobra i zla.

Vodeći principi biblijske duhovnosti

U svom proučavanju ličnog praktikovanja duhovnosti, mi na Adventističkom teološkom fakultetu podržavamo biblijske principe a odbacujemo nebiblijska shvatanja i uticaje.

1. *Potvrđujemo* da je Sveto pismo naš prvenstveni vodič u životu. Božja Reč je sredstvo preko kojeg Bog dolazi u dodir sa umom i srcem svakog ljudskog bića, i predstavlja osnovu svake istinske duhovnosti. Vera dolazi slušanjem Božje Reči (Rimljanima 10,17). Upravo Rečju se posvećujemo (Jovan 5,39; 17,17).
2. *Saglasni smo sa tvrdnjom* da Bog voli ovaj izgubljeni svet. Sveto pismo tvrdi da je Božja ljubav prema čovečanstvu osnova Njegovih pokušaja da zasnuje odnos sa nama (Jovan 3,16; 1. Jovanova 4,8-10; 1. Mojsijeva 3,9). Što jasnije sagledavamo Božju ljubav i Njegov karakter, to Ga više volimo i obožavamo, i više volimo i poštujemo druge ljude.
3. *Potvrđujemo* Hristovo prvenstvo. Sveto pismo tvrdi da ne možemo u potpunosti doći Bogu bez Hrista koji je najpotpunije otkrivenje Božjeg života i karaktera (Jovan 14,9-11), i koji je put, istina i život (6. stih). Dok posreduje za nas u nebeskom svetilištu, Hristos, posredstvom Svetog Duha, dodeljuje svoj život, zasluge i blagodat našem srcu (Rimljanima 5,8; 1. Jovanova 2,1.2; Jevrejima 2,9-11; 8,1.2).
4. *Saglasni smo* sa učenjem o Hristovoj zameničkoj, pomiriteljskoj smrti. Biblijska duhovnost se okreće oko potrebe pojedinca za Spasiteljem koji je umro za nas na krstu (Rimljanima 3,24.25; 1. Jovanova 3,16). Elementi pokajanja, priznanja, predaje, očišćenja srca i obnove deo su novog života pojedinca, kao i radikalna promena života – mi više ne živimo za sebe već za Onoga ko je živeo i umro za nas (Galatima 2,20).
5. *Priznajemo* delovanje Svetog Duha. Biblijska duhovnost nije moguća izuzev na Božju inicijativu preko Svetog Duha (Jovan 3,6-8; 16,8-11; 1. Korinćanima 6,9-11; Titu 3,5-7). On je taj koji donosi život, posreduje i rasvetljuje Božju Reč našem umu, iznoseći pred Boga naše neiskazane uzdisaje (Propovednik 3,11; Jovan 14,26; 16,13; Rimljanima 8,22-27), pomaže nam da raspoznamo duhovne pojave (1. Korinćanima 2,14), i vodi nas na

našem duhovnom putovanju (Jovan 16; Rimljanima 8,14). Mi živimo, molimo se i dostižemo pobedonosan život u Duhu (Galatima 5,25; Juda 20).

6. *Prihvatamo* da do prisne veze sa Bogom dolazi na Njegovu inicijativu, tako što nam se On otkriva u Isusu Hristu. Hristovo prisustvo među nama i u nama ostvaruje se uticajem Svetog Duha preko Božje Reči (1. Korinćanima 2,10-13), kao i preko božanskog delovanja Njegove blagodati i misaonih utisaka (Efescima 1,17.18). Svi takvi utisci, međutim, treba da budu provereni na osnovu Reči (2. Timotiju 3,16).
7. *Priznajemo* ulogu ljudskog uma u hrišćanskoj duhovnosti. Biblijska duhovnost proishodi iz našeg obnovljenog uma koji dolazi u dodir sa Božjim umom preko Pisma i Svetog Duha, kad prihvatimo Božju Reč i razmišljamo o njoj (Rimljanima 12,1.2; 1. Korinćanima 2,10-13; Filibljanima 2,5; Psalam 1,2; Jovan 7,17).
8. *Prihvatamo* ulogu fizičkog ljudskog tela. Učenje da je ljudsko biće živa duša a ne da poseduje odvojivu dušu predstavlja ključ za razumevanje biblijske duhovnosti. Um i telo predstavljaju jedinstvenu celinu koja se ne može odvojiti (1. Mojsijeva 2,7). Telo je hram Svetog Duha (1. Korinćanima 6,19).
9. *Priznajemo* pozitivnu ulogu ljudskih osećanja i iskustva u biblijskoj duhovnosti, što je predstavljeno u plodu Duha (Galatima 5,22.23). Kao što smo napomenuli, celokupno ljudsko iskustvo treba proveravati i procenjivati na osnovu Pisma (Isaija 8,19.20; 2. Timotiju 3,16).
10. *Odobravamo* ispravno vrednovanje onog dobrog u prirodi što nam je Bog dao kao svedočanstvo o svojoj dobroti i drugim osobinama (Psalmi 19,1.2; 139,13-18; Rimljanima 1,19-21; Dela apostolska 14,17), i što nas podstiče da Ga obožavamo kao svog živog Stvoritelja punog ljubavi (Otkrivenje 14,7).
11. *Priznajemo* Hristovu moć da isceli (Matej 9,35) od greha i od posledica greha (Psalam 147,2; Isaija 51,3; 1. Korinćanima 1,3.4). Njegova isceljujuća sila nastavlja da se manifestuje pozivanjem na Njegovo ime (Dela apostolska 3,6), preko odgovarajućeg načina života, pobožnih lekara, propovednika, i stručnjaka za mentalno zdravlje, kao i preko ljudskih porodica kad njihovi članovi izražavaju Božju ljubav jedni prema drugima (2. Korinćanima 1,3; Matej 10,1). Bog radi i preko čudesnih isceljenja po svojoj volji (Jakov 5,14.15; Dela apostolska 3,3-10; Marko 16,17-19).
12. *Ne prihvatamo* tvrdnju da se svako proučavanje Božje Reči, svaka molitva i svaki oblik religiozne službe obavlja pod uticajem Svetog Duha. Grešni ljudi imaju sposobnost da naoko čine neke od tih dobrih stvari, ali iz pogrešnih motiva, a ponekad ih čine rutinski bez nekog dubljeg značenja. Neobnovljeni ljudski um lako može biti zaslepljen ljudskim učenjima i službom, umesto da bude pokrenut Duhom (1. Korinćanima 1,20-25).
13. *Odbacujemo* metode po kojima se „doživljaj“ Boga traži pražnjenjem uma ili postizanjem alternativnog stanja svesti.
14. *Ne prihvatamo* učenje da ljudi imaju dušu koja se povezuje sa Bogom nezavisno od fizičkog mozga i tela.
15. *Odbacujemo* sve vrste takozvanih duhovnih običaja koji su nespojivi sa verovanjima adventista sedmog dana. U nastavku se nalazi ilustrativna lista običaja koje odbacujemo: prizivanje „duhova“ predaka, drugih vrsta duhova i različitih „božanstava“ kao što je „boginja majka“ (Rimljanima 1,21-23; 2. Solunjanima 2,10-12); prizivanje kosmičkih sila, sunca, meseca, zvezda i drugih pojava kao što su reke, okeani, planine, drveće i životinje; idolopoklonička upotreba predmeta za bogoslužjenje i kontemplaciju (2. Mojsijeva 20,3-6); obožavanje ljudi, živih ili mrtvih (Dela apostolska 14,12-15);

molitveni lavirinti, mantre, tantrički rituali, molitveni krugovi, joga kontemplacija; magija, fetiši, ili spiritističke seanse; običaji čija je namera da se Bogom manipuliše ili da se On prisili da otkrije budućnost, reši ljudske probleme, izleči bolesti, ili obezbedi neka korist.

Praktikovanje biblijske duhovnosti

U svom razumevanju praktikovanja duhovnosti, podržavamo biblijske primere i učenja, a odbacujemo nebiblijska shvatanja i metode.

1. *Prihvata*mo biblijske religiozne prakse. Biblija govori o ustaljenim oblicima ličnih duhovnih disciplina kao što su: molitva (Matej 6,4-15), čitanje Božje Reči i duboko razmišljanje o njoj (Matej 4,4; Luka 10,26), lično i zajedničko bogoslužjenje (Luka 4,31), i post (Matej 6,16-18; 17,21). Molitva je presudna za duhovni život vernika (Efescima 6,18). Ona predstavlja izlivanje srca pred nebeskim Ocem punim ljubavi, sa iščekivanjem punim poverenja, a ipak u stavu ponizne pokornosti. Duhovni običaji obuhvataju i pitanje pristavske službe (verno davanje desetka i darova – Matej 23,23; 6,2-4; način na koji se odnosimo prema finansijama i stvarima ovog sveta – Dela apostolska 20,35; 1. Timotiju 6,7-10), kao i držanje Subote (obožavanje Boga Stvoritelja, služba, odmor, proslavljanje – 2. Mojsijeva 31,13; Luka 4,16; Marko 2,27.28; Matej 12,9-14; Dela apostolska 16,13; Jevrejima 4,9.10).
2. *Potvrđujemo* važnost ugledanja na Isusov primer u svakodnevnom životu i praktikovanju duhovnih disciplina (Marko 1,35; Luka 4,15.31; 1. Jovanova 2,6). Drugi ključni biblijski oblici i primeri duhovnosti uključuju (ali ne samo) Danila (Danilo 6,10; 9,3), Davida (Psalam 119,97), Iliju (1. O carevima 19,9-18), i druge izraelske proroke (2. O carevima 19,1.2).
3. *Potvrđujemo* ulogu službe u razvoju hrišćanskog duhovnog života. Prema shvatanju nekih, ne postoji povezanost između službe i duhovnosti. Međutim, služba je sastavni deo duhovnog rasta i neke od najvećih istina o sebi i Bogu doživljavamo u kontekstu službe (2. Timotiju 2,21). Služba podrazumeva da imamo Hristov um kada je reč o izgubljenom svetu, o onima koji pate i kojima je srce slomljeno. To je spremnost da potrošimo i da budemo potrošeni radi drugih i evanđelja (2. Korinćanima 12,15), vođena dubokom željom da objavimo Hrista (Matej 25,31-46). Objavljivanje Hrista podrazumeva redovnu uključenost u sve aspekte misije crkve, kao što su proučavanje Svetog pisma sa drugima i propovedanje dobre vesti. Prema Elen Vajt, primanje Hristovog uma dovodi kod hrišćanina do takvog duhovnog stanja u kojem „dužnost postaje užitek, a žrtva zadovoljstvo“.⁶
4. *Potvrđujemo* ulogu zajednice. Danas se na duhovnost gleda kao na individualnu pre nego društvenu pojavu, tako da pojedinci smatraju da mogu biti duhovni ali ne i religiozni – duhovni ali ne i pripadnici verske zajednice. Međutim, prema Bibliji, zajednica je okruženje potrebno za duhovni rast, negu, sticanje odgovornosti, ispoljavanje naših duhovnih darova, službu i učenje o toleranciji i jedinstvu. Zajedničko bogoslužjenje je takođe sastavni deo našeg duhovnog rasta (Dela apostolska 2,44-47; 1. Korinćanima 12; Efescima 4,11-15; Jevrejima 10,25).
5. *Potvrđujemo* shvatanje duhovnosti u kontekstu poslednjeg vremena. Biblijsko učenje o vremenu kraja oblikuje biblijsku duhovnost na takav način da hrišćani sada mogu

doživeti zajednicu sa Bogom, pa ipak u isto vreme imati osećaj nepotpunosti takvog odnosa sa Njim. Štaviše, postoji apokaliptička dimenzija biblijske duhovnosti koja uzdiže čovekovo iskustvo sa Bogom i život kojim on živi u svetu (1. Petrova 4,7). U našem iskustvu postoji osećaj hitnosti zbog našeg gledišta u vezi sa Isusovim povratkom – mi čeznemo da vidimo Isusa i blizina Njegovog dolaska pojačava naše iščekivanje (Titu 2,11-14). U isto vreme, upozoreni smo da budemo svesni lažnih duhovnih probuđenja (Matej 24,23-26; 2. Solunjanima 2,9-12).

6. *Ne prihvatamo* da duhovnim disciplinama i praksama možemo zaraditi viši položaj pred Bogom. Naše spasenje se zasniva isključivo na Hristovoj žrtvi, prihvaćenoj Njegovom blagodaću kroz veru (Efescima 2,8-10).

Zaključak

Biblijska duhovnost, u svojoj srži, odnosi se na život učenitstva koji se svesno živi u okviru ličnog odnosa sa Bogom kroz Hrista posredstvom Duha. Taj život sa Bogom je takav „da se izbavimo iz ruku neprijatelja svojijeh, i da mu služimo bez straha, u svetosti i u pravdi pred njim dok smo god živi“ (Luka 1,74.75). Dakle, biblijska duhovnost obuhvata obraćenje, opravdanje i posvećenje (1. Korinćanima 6,11). Ona podrazumeva sve što jesmo i što radimo u životu, jer čak i ono najobičnije odražava naše duhovno usmerenje.

Biblijsko učenje u pogledu duhovnosti naglašava Božju inicijativu prilikom uspostavljanja odnosa sa čovekom i pruža mnoštvo primera o tome kako možemo duhovno rasti „dokle dostignemo svi u jedinstvo vjere i poznanje sina Božijega, u čovjeka savršena, u mjeru rasta visine Hristove“ (Efescima 4,13). Prema tome, duhovna osoba je ona koja je obraćena Bogu, koja od Njega prima novi život, koja teži da neprestano boravi u Božjem prisustvu, koja je zahvalna na Njegovim darovima, koja voli istinu, pravdu i službu, koja je odnegovana biblijskim praksama kroz koje Duh Sveti deluje, i koja je ponizno svesna sopstvene slabosti i neznanja (Mihej 6,8; Matej 25,35.36).

Biblijska duhovnost u smislu hodanja sa Bogom podrazumeva odnos sa Bogom kakav su imali Enoh i Noje (1. Mojsijeva 5,22; 6,9) – razgovarajući sa Njim, verujući u Njega i aktivno tražeći Njegovo društvo u svim okolnostima života. Ne moramo da idemo nigde posebno, niti da radimo nešto izuzetno da bismo potražili Boga. On traži nas preko svog Svetog Duha i mi odgovaramo na Njegovu ljubav koja nas neprestano privlači. Odgovaramo Mu u veri (Jevrejima 11,6), tako što razgovaramo s Njim kao s prijateljem (Jovan 15,15) u vidu formalne ili neformalne molitve, čitanja i dubokog razmišljanja o Njegovoj reči kao što je činio David (Psalam 119,97); tako što priznajemo svoj greh i prihvatamo Njegovo očišćenje (Psalam 51), hvalimo Ga (Psalam 146,2), sastajemo se sa Njegovim narodom (Matej 18,20; Jevrejima 10,25); i služimo Bogu i ljudima (Jakov 1,27; 2. Petrova 2,11.12; 1. Jovanova 3,16-19).

Za dalje proučavanje

Adventisti sedmog dana visoko cene uvide koje Elen Vajt pruža na temu biblijske duhovnosti. Neki od najboljih materijala u vezi sa različitim duhovnim disciplinama i duhovnim rastom mogu se naći u sledećim knjigama: *Vaspitanje*, str. 250-261 orig; *Selected Messages*, bk. 1, p.

121; *Put Hristu*, str. 85-101 orig.; *Testimonies for the Church*, vol. 2, p. 315; *Misli s Gore blagoslova*, str. 102-122 orig.

¹ Svi biblijski tekstovi citirani su iz prevoda Daničić – Karadžić.

² Ellen G. White, „Blessed are the Meek“, *Signs of the Times*, August 22, 1895.

³ White, *Testimonies for the Church*, vol. 2 (Mountain View, CA: Pacific Press Pub. Assn., 1948), 315.

⁴ Elen G. Vajt, *Put Hristu*, str. 88, 89 orig.

⁵ Elen G. Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 384 orig.

⁶ Elen G. Vajt, *Vaspitanje*, str. 297 orig.

mr Dragan Grujičić, prodekan Adventističkog teološkog fakulteta